

SDI 6/2018, Postępowanie dowodowe w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarza. - Wyrok Sądu Najwyższego

LEX nr 2641041

Wyrok

Sądu Najwyższego

z dnia 17 maja 2018 r.

SDI 6/2018

Postępowanie dowodowe w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarza.

TEZA aktualna

Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarza jest postępowaniem o mniejszym stopniu sformalizowania, niż postępowanie karne, jednak w odniesieniu do podstawy dowodowej rozstrzygnięcia o odpowiedzialności zawodowej, w postępowaniu tym musi być zachowany szczególnie standard wynikający z mających wówczas odpowiednie zastosowanie przepisów Kodeksu postępowania karnego, bowiem regulacje te w sposób istotny wyznaczają gwarancje realizacji uprawnień procesowych stron postępowania, w tym pokrzywdzonego.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia SN Włodzimierz Wróbel (spr.).

Sędziowie SN: Rafał Malarski, Piotr Mirek.

Przy udziale Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Grzegorza Wrony.

Sentencja

Sąd Najwyższy w sprawie lekarza D. M., uniewinnionego od popełnienia czynu z art. 8 Kodeksu Etyki

Lekarskiej w zw. z art. 53 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 219, poz. 1708), po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie w dniu 17 maja 2018 r. kasacji wniesionej przez pełnomocnika pokrzywdzonej od orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt NSL Rep. (...), utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Lekarskiego w (...). z dnia 16 lutego 2017 r., sygn. akt OSL-(...),

- 1) uchyla zaskarżone orzeczenie i sprawę przekazuje Naczelnemu Sądowi Lekarskiemu do ponownego rozpoznania;
- 2) zasądza na rzecz pokrzywdzonej M. K. kwotę 1315,17 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym;
- 3) zarządza zwrot uiszczonej opłaty kasacyjnej w wysokości 600 zł.

Uzasadnienie faktyczne

Orzeczeniem Okręgowego Sądu Lekarskiego z dnia 16 lutego 2017 r. (sygn. OSL-(...)) lekarz D. M. został uniewinniony od zarzucanego mu przewinienia dyscyplinarnego.

Powyższe orzeczenie zostało następnie utrzymane w mocy orzeczeniem Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 27 kwietnia 2017 r. (sygn. akt NSL Rep. (...)).

Przedmiotowe prawomocne orzeczenie zostało zaskarżone kasacją przez pełnomocnika pokrzywdzonej M. K. Skarżący zarzucił orzeczeniu:

1. "rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 59 ust. 2 w zw. z art. 54 ust. 2 ustawy o izbach lekarskich w zw. z art. 410 w zw. z art. 194 k.p.k. poprzez:

- oparcie wydanego orzeczenia na nieujawnionej w toku rozprawy głównej opinii Zakładu Medycyny Sądowej z dnia 25 listopada z postępowania karnego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w O. pod sygn. I Ds (...), wobec której to opinii strona skarżąca nie mogła się wypowiedzieć;
- bezpodstawne uznanie opinii Zakładu Medycyny Sądowej z dnia 25 listopada 2016 r. z postępowania karnego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w O. pod sygn. I Ds. (...) za dowód równorzędny dowodowi dopuszczonemu i sporządzonemu w toku postępowania prowadzonego przez Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Lekarzy mimo, postępowania te toczyły się niezależnie od siebie, a w przedmiocie tej opinii nie zostało wydane żadne postanowienie dowodowe;
- bezpodstawne uzależnienie postępowania prowadzonego przez Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej Lekarzy od postępowania karnego, co godzi wprost w art. 54 ustawy o izbach lekarskich, gdyż oba postępowania są niezależne, tak samo jak niezależne jest prowadzone w nich postępowanie dowodowe;
- 2. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 201 k.p.k. a contrario poprzez przyjęcie, iż opinia

Zakładu Medycyny Sądowej z dnia 25 listopada 2016 r. z postępowania karnego prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową w O. pod sygn. 1Ds. (...) jest pełna, jasna i spójna wewnętrznie w sytuacji, gdy opinia nie odpowiada na zasadnicze pytanie co do wyboru metody leczenia i możliwości pozaoperacyjnego leczenia pokrzywdzonej oraz nie jest jednoznaczna w kwestii prawidłowości nieprzeprowadzenia USG tarczycy przed zabiegiem z dnia 24 sierpnia 2011 r., co potwierdza postanowienie Sądu Rejonowego w O. sygn. V11 k.p. (...) z dnia 31 lipca 2017 r. wskazując, że ta opinia instytutu jest niepełna, niejasna i wymaga szerokiego uzupełnienia i wyjaśnienia;

3. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 5 § 2 k.p.k. a contrario w zw. z art. 201 k.p.k. poprzez uznanie, iż opinie biegłych powołanych w postępowaniu dyscyplinarnym powodują Wątpliwości niedające się usunąć i które należało rozstrzygnąć na korzyść obwinionego, kiedy w rzeczywistości Sąd winien poszukiwać możliwości wyjaśnienia owych wątpliwości chociażby poprzez powołanie dowodu z tzw. "super biegłego", który wyjaśniłby wszystkie zaistniałe wątpliwości;

4. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 196 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez nieprawidłową ocenę opinii biegłego prof. dra n. med. K. K., który jako jedyny sporządził w sprawie opinię korzystną z punktu widzenia interesów obwinionego lekarza w sposób dowolny, wbrew wskazaniom wiedzy i doświadczenia życiowego, mimo iż istniały okoliczności kwestionujące obiektywizm w postaci postępowania karnego i zarzutów prokuratorskich przeciwko temu biegłemu z art. 160 k.k. i 155 k.k. w postępowaniu prowadzonym przez Prokuraturę Rejonową w Ł. pod sygn. akt 2 Ds. (...), a obecnie Prokuraturę Regionalną w (...) pod sygn. akt PR II Ds. (...);

5. rażące naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 7 k.p.k. poprzez poczynienie własnych ustaleń w zakresie nieskierowania pokrzywdzonej przez obwinionego lekarza do jednostki medycznej o Wyższej referencyjności, nieprzeprowadzenia wymaganych badań u pokrzywdzonej, nieprzeprowadzenia zabiegów w sposób

2. właściwy i dokładny, do czego Sąd nie był uprawniony, mimo że składał się z lekarzy różnych specjalności;

6. rażące naruszenie prawa materialnego, tj. art. 64 ust. 4 ustawy o izbach lekarskich w zw. z art. 101 § 1 pkt 4 k.k. w zw. z art. 102 k.k. i art. 156 § 2 k.k. poprzez uznanie, iż karalność czynu z dnia 24 sierpnia 2011 r. uległa przedawnieniu w sytuacji, w której prowadzone przez Prokuraturę Rejonową w O. postępowanie przygotowawcze w dalszym ciągu jest w toku, nie zostało prawomocnie zakończone, a wręcz przeciwnie - postanowieniem z dnia 31 lipca 2017 r. sąd uchylił zaskarżone postanowienie o umorzeniu śledztwa i nakazał jego dalsze prowadzenie, a ponadto Naczelny Sąd Lekarski winien sam dokonać

subsumcji i dojść do przekonania, że w przypadku przestępstwa z art. 156 § 2 k.k. czyn może ulec przedawnieniu z upływem 15 lat od jego popełnienia, a tym samym nie uległ przedawnieniu;

7. rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 31 ust. 1 i art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodzie lekarza i lekarza dentystry w zw. z art. 15 Kodeksu Etyki Lekarskiej poprzez zaniechanie przez Naczelny Sąd Lekarski rozważań nad faktem, iż obwiniony lekarz przekazał pokrzywdzonej formularz zgody, który nie spełniał standardów Formularza Zgody opracowanego przez prof.

X. Y., a tylko ten formularz uznany został przez Towarzystwo Chirurgów Polskich, co prowadziło do wykonania zabiegów bez świadomej pisemnej zgody pokrzywdzonej."

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadnienie prawne

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Trafnie podniesiono w kasacji, że Sąd odwoławczy dopuścił się rażącego naruszenia przepisów postępowania dotyczących oceny ustaleń faktycznych, odwołując się do opinii Zakładu Medycyny Sądowej, która nie została formalnie wprowadzona do materiału dowodowego w sprawie. Postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarza jest co prawda postępowaniem o mniejszym stopniu sformalizowania, niż postępowanie karne, jednak w odniesieniu do podstawy dowodowej rozstrzygnięcia o odpowiedzialności zawodowej, w postępowaniu tym musi być zachowany szczególnie standard wynikający z mających wówczas odpowiednie zastosowanie przepisów Kodeksu postępowania karnego, bowiem regulacje te w sposób istotny wyznaczają gwarancje realizacji uprawnień procesowych stron postępowania, w tym pokrzywdzonego. W szczególności, efektywność prawa pokrzywdzonego do odniesienia się i ewentualnego kwestionowania rozstrzygnięć sądu lekarskiego warunkowana jest możliwością zapoznania się z materiałem dowodowym w oparciu, o który sąd ten dokonuje ustaleń faktycznych. Ów materiał dowodowy nie może się w tym postępowaniu pojawić w sposób dowolny. Naruszenie uregulowań prawnych w tym zakresie miało charakter rażący, zaś z uwagi zaś na to, jak dużą wagę dla orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego miała wspomniana wcześniej opinia Zakładu Medycyny Sądowej, nie budzi wątpliwości, że naruszenie to mogło mieć istotne znaczenie dla treści zaskarżonego orzeczenia tego Sądu.

Niezależnie od powyższych okoliczności należało wskazać, że postępowanie karne, na potrzeby, którego złożono powyższą opinię, w momencie wydawania orzeczenia przez Naczelny Sąd Lekarski nie było prawomocnie umorzone. Nie są także trafne rozważania tegoż Sądu, co do przedawnienia karalności czynu zarzuconego obwinionemu, z uwagi na modyfikację treści art. 102 k.k. dokonaną ustawą o zmianie ustawy Kodeks karny z dnia 15 stycznia 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 189). Modyfikacja ta w rzeczywistości

wydłużyła okresy przedawnienia, także w odniesieniu do odpowiedzialności zawodowej za czyny spełniające zarazem znamiona przestępstwa.

W tym stanie rzeczy należało uchylić orzeczenie Naczelnego Sądu Lekarskiego i przekazać temu Sądowi sprawę do ponownego rozpoznania, w którym ocena rozstrzygnięcia sądu lekarskiego pierwszej instancji zostanie dokonana z uwzględnieniem regulacji prawnych dotyczących materiału dowodowego, który może stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.